

РУХСАТНОМА ҲУЖЖАТЛАРИНИ ОЛИШ ЖАРАЁНЛАРИНИ ЯНАДА РАҚАМЛАШТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Абдуллаев Шахзодбек

магистратура тингловчиси

(Божхона қўмитасининг Божхона институти)

Абдуганиев Бахтиёр к.ф.н., доцент

(Божхона қўмитасининг Божхона институти)

Аннотация: Тезисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Божхона маъмуриятчилигини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 122-сон Фармоннинг ижросини таъминлаш юзасидан самарали идоралараро ҳамкорликни ташкил қилиш ва тадбиркорларга қулайликлар яратиш мақсадида божхона хизматларини тўлиқ рақамлаштириш бўйича айрим масалалар ўрганилиб, тегишли таклифлар берилган.

Калит сўзлар: Рақамли божхона, «Е-Транзит», «Ягона дарча», Транзит декларациясини, Хавфларни бошқариш, божхона юк декларацияси, самарадорлик, соддалаштириш.

Сўнги йилларда иқтисодиёт соҳаларининг ривожланишига муҳим ҳисса қўшиб келаётган божхона хизматини самарали ташкил қилиш ишларига давлат миқёсида катта эътибор берилмоқда. Шу жумладан, 2020 йилнинг 5 июнь куни қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Божхона маъмуриятчилигини ислоҳ қилиш ва давлат божхона хизмати органлари фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида”ги 6005-сон Фармони ва 2022 йилнинг 27 апрель кунда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Божхона маъмуриятчилигини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 122-сон Фармонига асосан, самарали идоралараро ҳамкорликни ташкил қилиш ва тадбиркорларга қулайликлар яратиш мақсадида божхона хизматларини тўлиқ рақамлаштирилган ҳолда, «Е-Транзит» ва «Ягона дарча» божхона ахборот тизимини такомиллаштириш белгилаб берилган. Шунингдек, ТИФ қатнашчилари томонидан ташқи савдо юклари божхона чегарасига кириб келишидан олдиндан бериладиган маълумотлар ҳамда “Вақтинча” сақлаш божхона режимига божхона юк декларацияларини тақдим этишни ўрнига ягона “Транзит декларациясини” тақдим этиш орқали тадбиркорларни вақти ва харажатларни қисқартириш, Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит тартибида олиб ўтиладиган чет эл товарларининг чегарада божхона назорати ва расмийлаштирувидан ўтказиш учун сарфланадиган вақтни қисқартириш, божхона назорати ва расмийлаштирувини тезкорлик билан амалга ошириш, мамлакатимиз бюджетига солиқ ва божхона тўловларидан тушумларни

ошириш, божхона тартиботларини ўтказиш шароитларини жаҳон стандартларига мувофиқлигини таъминлаш, чегара божхона постларида назорат органлари томонидан йиғимларни ягона ҳужжат асосида ундириш ва божхона назорати ва расмийлаштируви жараёнларига сарфланадиган вақтнинг сезиларли даражада қисқартирилишига эришиш мақсадида «E-Tranzit» автоматлаштирилган ахборот тизимини амалиётга жорий қилиш ва транзит декларацияси билан боғлиқ масалалар юзасидан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2022 йил 31 августдаги Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг “Транзит декларациясини тўлдириш, расмийлаштириш, унга ўзгартириш ва қўшимча киритиш, уни қайтариб олиш ҳамда бекор қилиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида” 3382-рақам билан рўйхатдан ўтган Қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 2022 йил 31 декабрдаги “Товарларни божхона транзити божхона режимига жойлаштириш билан боғлиқ операцияларни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 737-сон Қарори қабул қилинди. Бугунги кунда «E-Tranzit» автоматлаштирилган ахборот тизимини янада такомиллаштириш бўйича тизимли ишлар олиб борилмоқда.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 23 апрелдаги “Ташқи иқтисодий фаолиятни амалга оширишда маъмурий тартиб-таомилларни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-4297-сон Қарори талаблари асосида Давлат божхона қўмитаси томонидан “Ягона дарча” божхона ахборот тизими 2020 йил 1 январдан ишга туширилди. Ҳозирда 12 та вазирликнинг 60 та рухсатнома тусидаги ҳужжатлари интернет тармоғида www.singlewindow.uz манзили орқали берилмоқда. Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 27 апрелдаги божхона маъмуриятчилигини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги ПФ-122-сон Фармонининг 2-иловасида келтирилган 2022-2023 йилларда божхона расмийлаштируви жараёнларини рақамлаштириш бўйича «Йўл харитаси»га асосан, «Ягона дарча» божхона ахборот тизими имкониятларини кенгайтириш: Рухсат этиш ва бошқа хусусиятдаги ҳужжатларни олишда бир хил турдаги ахборотларни ўз ичига олган, барча ваколатли органлар учун бир марта, ягона форматда тақдим этиладиган умумий маълумотлардан иборат ягона мурожаат шаклини ишлаб чиқиш ҳамда унга ягона идентификация рақамини бериш тартибини жорий этиш белгилаб берилган. Мазкур йўналиш бўйича ўтказилган ижтимоий сўровнома натижаларига кўра кўплаб тадбиркорлар айнан тизимда маълумотлар такрорийлиги ва товарлар тўғрисидаги маълумотларнинг автоматик тўлдириш имконияти йўқлиги уларга ноқулайликлар ва овворагарчиликлар келтириб чиқармоқда.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, «Ягона дарча» божхона ахборот тизими орқали ариза юбориш жараёнини автоматлаштириш мақсадида,

«E-Tranzit» ААТ, «E-Архив» ва «Ягона дарча» БАТни ўзаро интеграция қилиш мақсадга мувофиқ. Бунда, «E-Tranzit» ААТ ва «E-Архив» дастурида шаклланган ID-коди ариза тўлдириш мобайнида «Ягона дарча» БАТга киритилганда маълумот ва ахборотлар ариза графаларига автоматик қуйилиб, юзага келиши мумкин бўлган техник хатоликлар олди олинади ҳамда ТИФ қатнашчиларининг вақти тежалади.

АДАБИЁТЛАР:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йилнинг 5 июндаги “Божхона маъмуриятчилигини ислоҳ қилиш ва давлат божхона хизмати органлари фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида”ги 6005-сон Фармони;

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йилнинг 27 апрелда қабул қилинган “Божхона маъмуриятчилигини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 122-сон Фармони;

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 23 апрелдаги “Ташқи иқтисодий фаолиятни амалга оширишда маъмурий тартиб-таомилларни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-4297-сон Қарори;

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 2022 йил 31 декабрдаги “Товарларни божхона транзити божхона режимига жойлаштириш билан боғлиқ операцияларни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 737-сон Қарори;

5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2022 йил 31 августдаги Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитасининг “Транзит декларациясини тўлдириш, расмийлаштириш, унга ўзгартириш ва қўшимча киритиш, уни қайтариб олиш ҳамда бекор қилиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида” 3382-рақам билан рўйхатдан ўтган Қарори;